

vokatretshjælp. Hermed undgås en gradvis udhuling af satserne for advokatretshjælp.

Retsplejerådet foreslår, at egenbetalingen fortsat skal udgøre 25 pct. ved retshjælp på trin 2 (den tidligere almindelige retshjælp) og 50 pct. ved retshjælp på trin 3 (den tidligere udvidede retshjælp).

Der henvises til betænkningen side 321-348.

3.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet finder ligesom Retsplejerådet, at den eksisterende fleksible, flerstrengede retshjælpsmodel er en hensigtsmæssig løsning, der ikke er anledning til at ændre grundlæggende på. Justitsministeriet er enig med Retsplejerådet i, at de eksisterende ordninger tilsammen opfylder behovet for en landsdækkende, velkvalificeret og lettilgængelig retshjælp.

Justitsministeriet er endvidere enig med Retsplejerådets flertal i, at der vil kunne opnås en gavnlige koordinering af indsatsen på de nært forbundne områder retshjælp og fri proces, ved at Civilstyrelsen får det overordnede ansvar for at følge retshjælpsområdet, samtidig med at behandlingen af ansøgninger om fri proces samles i Civilstyrelsen, jf. herom pkt. 4.3 nedenfor. Det er således hensigten, at Justitsministeriets opgaver på retshjælpsområdet fremover vil blive varetaget af Civilstyrelsen.

Justitsministeriet kan tilslutte sig den trinmodel, som Retsplejerådet foreslår: helt grundlæggende mundtlig rådgivning (trin 1), rådgivning ud over helt grundlæggende mundtlig rådgivning (trin 2) og rådgivning i forbindelse med forligsforhandlinger (trin 3).

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig forslaget om, at retshjælpen emnemæssigt afgrænses som hidtil, således at den såkaldte negativliste, jf. herom pkt. 3.1.2 ovenfor, dog alene gælder for videregående retshjælp (retshjælp på trin 2 og 3), dvs. advokatretshjælp og skriftlig sagsbehandling hos de private retshjælpsinstitutioner.

Justitsministeriet er endvidere enig i, at betingelserne for tilskud til retshjælpskontorer (advokatvagter og private retshjælpsinstitutioner) fremover bør fastsættes ved bekendtgørelse.

Justitsministeriet kan også tilslutte sig Retsplejerådets forslag om, at der bør indføres en fast takst for de to kategorier af advokatretshjælp, og at taksterne fremover reguleres efter samme regler, som gælder for regulering af de økonomiske betingelser for fri proces og advokatretshjælp.

Med forslaget om fremtidig satsregulering af taksterne for advokatretshjælp sikres det, at taksterne fremover følger den almindelige lønudvikling i sam-

fundet. Justitsministeriet har på denne baggrund og under hensyn til de økonomiske konsekvenser for staten ikke fundet grundlag for herudover at foretage en forhøjelse af taksterne som foreslået af Retsplejerådet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9 (forslaget til retsplejelovens §§ 323 og 324), og bemærkningerne hertil.

4. Fri proces

4.1. Gældende ret

Fri proces er udtryk for, at det offentlige dækker en parts udgifter til at føre en civil retssag. Fri proces kan efter retsplejelovens § 330, stk. 1, gives til en fysisk person, der (1) skønnes at have rimelig grund til at føre proces, jf. pkt. 4.1.2 nedenfor, og (2) ikke uden væsentlige afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med sagen, jf. pkt. 4.1.1 nedenfor. Fri proces bevilges som udgangspunkt af statsamtet, i ankesager dog af Civilstyrelsen og i nogle tilfælde af den ret, der behandler sagen, jf. nærmere pkt. 4.1.7 nedenfor.

4.1.1. Efter retsplejelovens § 330, stk. 3, kan justitsministeren fastsætte regler om, hvornår en person ikke uden væsentlige afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med sagen. Reglerne fremgår nu af bekendtgørelse nr. 1116 af 18. november 2004 om fri proces og går ud på, at personer, hvis indkomst ikke overstiger nærmere angivne beløbsgrænser, opfylder den økonomiske betingelse for at få fri proces.

Beløbsgrænserne har siden 1988 været opbygget på den måde, at der er én grænse for enlige (p.t. 236.000 kr.) og en anden grænse for ægtefæller og ugifte samlevende (p.t. 300.000 kr.). I sager om ægteskab eller forældremyndighed anvendes altid grænsen for enlige. Beløbsgrænserne forhøjes med p.t. 41.000 kr. for hvert barn, herunder stedbørn og plejebørn, under 18 år, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne.

Er ansøgeren under 18 år, kan der tillige tages hensyn til forældrenes økonomiske forhold, jf. bekendtgørelsens § 4. Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens regler om fri proces, at der kun bør lægges vægt på forældrenes økonomiske forhold, hvis de er særligt gode, jf. betænkning nr. 1113/1987 om advokatretshjælp, fri proces og retshjælpsforsikring mv. side 49.

Fri proces kan undtagelsesvis meddeles, selv om ansøgerens (eller ansøgerens og ægtefællens/samleverens) indkomst overstiger beløbsgrænserne, såfremt ansøgeren skønnes at have ganske særligt behov for